

Vergaderjaar 2022–2023

36 262

Voorstel voor een Verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021–2027 | Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 met betrekking tot de vaststelling van een gediversifieerde financieringsstrategie als algemene leenmethode | Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van een instrument om steun te verlenen aan Oekraïne voor 2023 (macrofinanciële bijstand +)

B

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 januari 2023

De vaste commissies voor Financiën¹ en voor Europese Zaken² hebben in hun vergadering van 29 november 2022 het wetgevingspakket inzake financiële steun aan Oekraïne in behandeling genomen. Dit pakket bestaat uit het Europese verordeningvoorstel inzake de instelling van een instrument om steun te verlenen aan Oekraïne voor 2023 (macrofinanciële bijstand +) (COM(2022)597) en de daarmee samenhangende voorstellen inzake de wijziging van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021–2027 (COM(2022)595) en de wijziging van een gediversifieerde financieringsstrategie als algemene leenmethode (COM(2022)596).³

¹ Samenstelling:

Essers (CDA) (*voorzitter*), Prast (PvdD), Backer (D66), vacant (CU), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Apeldoorn (SP), Van Strien (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), N.J.J. van Kesteren (CDA), Schalk (SGP), Van Rooijen (50PLUS), Vos (VVD), Van Ballekom (VVD), Berkhout (Fractie-Nanninga), Crone (PvdA), Frentrop (Fractie-Frentrop), Geerdink (VVD), Karimi (GL) (*ondervoorzitter*), Van der Linden (Fractie-Nanninga), Otten (Fractie-Otten), Rietkerk (CDA), Rosenmöller (GL), De Boer (GL), Van der Voort (D66), Raven (OSF) en Fiers (PvdA).

² Samenstelling:

Essers (CDA), Koffeman (PvdD), Backer (D66), Faber-Van de Klashorst (PVV), Van Apeldoorn (SP) (*ondervoorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Koole (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA) (*voorzitter*), Stienen (D66), De Bruijn-Wezeman (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Arbouw (VVD), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Nanninga), Bezaan (VVD), Frentrop (Fractie-Frentrop), Geerdink (VVD), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Otten (Fractie-Otten), Krijnen (GL), Vos (PvdA), Van Wely (Fractie-Nanninga) en Raven (OSF).

³ Zie edossier E220027 op www.europapoor.nl.

De leden van de **VVD**-fractie wensen naar aanleiding van de voorliggende verordeningvoorstellen COM(2022)595, 596 en 597 een aantal vragen en opmerkingen te maken.

Op 5 december 2022 is een brief gestuurd aan de Minister van Financiën.

De Minister heeft op 20 december 2022 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
De Man

BRIEF VAN DE VOorzITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR FINANCIËN EN VOOR EUROPESE ZAKEN

Aan de Minister van Financiën

Den Haag, 5 december 2022

De vaste commissies voor Financiën en voor Europese Zaken hebben in hun vergadering van 29 november 2022 het wetgevingspakket inzake financiële steun aan Oekraïne in behandeling genomen. Dit pakket bestaat uit het Europese verordeningvoorstel inzake de instelling van een instrument om steun te verlenen aan Oekraïne voor 2023 (macrofinanciële bijstand +) (COM(2022)597) en de daarmee samenhangende voorstellen inzake de wijziging van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021–2027 (COM(2022)595) en de wijziging van een gediversifieerde financieringsstrategie als algemene leenmethode (COM(2022)596).⁴ De commissies hebben gelegenheid gegeven tot schriftelijk overleg. De leden van de **VVD**-fractie wensen naar aanleiding van de voorliggende verordeningvoorstellen COM(2022)595, 596 en 597 de volgende vragen en opmerkingen te maken.

De leden van de VVD-fractie steunen zonder enige terughoudendheid het verstrekken van de macro-economische bijstand aan Oekraïne zoals voorgesteld door de Europese Commissie. Deze leden constateren dat de Commissie ervoor kiest een gediversifieerde financieringsstrategie te introduceren om in het onderhavige geval snel en efficiënt te kunnen opereren. Daarvoor kunnen deze leden enig begrip opbrengen, maar de vraag laat zich stellen of andere vormen van financiering van de macro-economische bijstand zijn besproken of overwogen. Welke zijn dat geweest en waarom is niet gekozen voor een meer traditionele financiering?

Om de gediversifieerde financieringsstrategie mogelijk te maken dient het financieel reglement te worden gewijzigd. Is het juist dat de bepalingen dermate algemeen zijn geformuleerd dat de gediversifieerde financiering ook ingezet kan worden indien er geen sprake is van een uitzonderlijke oorlogssituatie? Is het niet verstandig, om enige budgettaire discipline in stand te houden, een dergelijke financiering alleen in soortgelijke gevallen te overwegen en dat ook vast te leggen in het reglement, aldus vragen de leden van de VVD-fractie.

Voorts gaan deze leden ervan uit dat de Commissie de rentesubsidies betaalt binnen de bestaande ruimte van het Meerjarig Financieel Kader, of anders bezuinigingen doorvoert om de ruimte te creëren. Budgettaire discipline wordt de lidstaten dringend geadviseerd om te komen tot een houdbare schuldsituatie. Het zou de Commissie sieren een goed voorbeeld te geven. Of bent u een andere mening toegedaan, zo vragen deze leden.

De commissies voor Financiën en Europese Zaken zien uit naar de reactie van de Minister en zien deze graag binnen twee weken tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
P.H.J. Essers

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
M.G.H.C. Oomen-Ruijten

⁴ Zie edossier E220027 op www.europapoort.nl.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2022

Hierbij stuur ik u de beantwoording van de schriftelijke vragen van de VVD-fractie, die op 2 december jl. zijn gesteld inzake financiële steun aan Oekraïne (E220027).

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

Vragen van de leden van de VVD-fractie aan de Minister van Financiën over het wetgevingspakket (COM(2022)595, 596 en 597) inzake financiële steun aan Oekraïne (ingezonden 2 december 2022).

Vraag 1

De leden van de VVD-fractie steunen zonder enige terughoudendheid het verstrekken van de macro-economische bijstand aan Oekraïne zoals voorgesteld door de Europese Commissie. Deze leden constateren dat de Commissie ervoor kiest een gediversifieerde financieringsstrategie te introduceren om in het onderhavige geval snel en efficiënt te kunnen opereren. Daarvoor kunnen deze leden enig begrip opbrengen, maar de vraag laat zich stellen of andere vormen van financiering van de macro-economische bijstand zijn besproken of overwogen. Welke zijn dat geweest en waarom is niet gekozen voor een meer traditionele financiering?

Antwoord 1

De Commissie heeft naast de gediversifieerde financieringsstrategie (DFS) de eerder gebruikte zogenoemde back-to-back financiering overwogen. Bij deze vorm leent de Commissie de leningen die zij aangaat op de kapitaalmarkt een-op-een door aan Oekraïne; tegen dezelfde looptijden en rentepercentages. Dit is de financieringsvorm die de Commissie doorgaans gebruikte bij macro-financiële bijstand (MFB) en bij financiële bijstand aan EU-lidstaten.

De DFS stelt de Commissie enerzijds in staat om middelen te lenen op de kapitaalmarkt op een manier die zo goed mogelijk aansluit bij de behoeften van beleggers en anderzijds om Oekraïne een leningenprofiel aan te bieden dat niet precies gebonden is aan de leningen die de Unie aangaat op de kapitaalmarkt. Daarmee kunnen de leningen snel, flexibel en op een kostenefficiënte manier aan Oekraïne worden verstrekt ten opzichte van de back-to-back strategie. De Commissie stelt verder dat de centrale liquiditeitspool die onderdeel uitmaakt van de DFS, zou kunnen worden gebruikt als eerste middel om betalingen aan beleggers te waarborgen. Dit kan het moment vertragen waarop, in het geval van schade op de leningen aan Oekraïne, extra middelen van de lidstaten worden opgevraagd onder het Eigenmiddelenbesluit.

Vraag 2

Om de gediversifieerde financieringsstrategie mogelijk te maken dient het financieel reglement te worden gewijzigd. Is het juist dat de bepalingen dermate algemeen zijn geformuleerd dat de gediversifieerde financiering ook ingezet kan worden indien er geen sprake is van een uitzonderlijke oorlogssituatie? Is het niet verstandig, om enige budgettaire discipline in stand te houden, een dergelijke financiering alleen in soortgelijke gevallen te overwegen en dat ook vast te leggen in het reglement, aldus vragen de leden van de VVD-fractie.

Antwoord 2

De wijziging in het Financieel Reglement betreft de toevoeging van een nieuw artikel 220bis⁵. Hierin staat dat de Commissie «behalve in naar behoren gemotiveerde gevallen» de gediversifieerde financieringsstrategie gebruikt voor MFB. De Raad heeft deze wijziging op 6 december met gekwalificeerde meerderheid aangenomen. Nederland heeft dit gesteund gelet op de voordelen die de DFS met zich meebrengt. De Commissie leent alleen in uitzonderlijke gevallen middelen op de kapitaalmarkt, ten

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/lecial-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0596&from=EN>

behoefte van financiële steun bij (dreigende) crisis. De voordelen van DFS zijn dus altijd zeer relevant. Voor elk toekomstig MFB-programma moet de Raad een afzonderlijke verordening met gekwalificeerde meerderheid aannemen, waarbij er per programma zal worden bekeken of er reden is om af te wijken van de DFS.

Vraag 3

Voorts gaan deze leden ervan uit dat de Commissie de rentesubsidies betaalt binnen de bestaande ruimte van het Meerjarig Financieel Kader, of anders bezuinigingen doorvoert om de ruimte te creëren. Budgettaire discipline wordt de lidstaten dringend geadviseerd om te komen tot een houdbare schuldsituatie. Het zou de Commissie sieren een goed voorbeeld te geven. Of bent u een andere mening toegedaan, zo vragen deze leden.

Antwoord 3

Zoals aangegeven in de kabinetsappreciatie⁶ is het kabinet positief over het voornemen om een rentesubsidie te verlenen aan Oekraïne. De rentesubsidie maakt onderdeel uit van de zachte voorwaarden waartegen Oekraïne leningen kan ontvangen en verlaagt het risico op de garanties. Het kabinet wil graag dat verkend wordt in welke mate middelen uit de EU-begroting hiervoor ingezet kunnen worden. Het kabinet heeft begrip voor de beperkte omvang van de beschikbare middelen op de EU-begroting, ook gelet op de grote uitdagingen waar de lidstaten en de Unie sinds de vaststelling van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) voor zijn komen te staan, en staat daarom ook open voor het voorstel om de rentesubsidie voor de looptijd van het huidige MFK (t/m 2027) te financieren met bijdragen van de lidstaten. Het kabinet is van mening dat eventuele rentesubsidies of bijdragen van lidstaten na 2027 onderdeel moeten uitmaken van de onderhandelingen over de volgende MFK's. Mede op initiatief van Nederland heeft de Raad daarom op 12 december in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Comité des représentants permanents: COREPER) een verklaring aangenomen waarin zij de Commissie oproept om tijdens de onderhandelingen over de EU-jaarbegroting voorstellen te doen voor financiering uit de EU-begroting binnen het MFK 2021–2027.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/29/kabinetsawreclatie-commissievoorstel-macro-financiele-biistand-2023-aan-oekraïne>